

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXIV. - Štev. 9 (791)

T R S T - 9. junija 1972

50 lir

Zakon za pravno priznanje in zaščito pravic Slovencev

Ob tej pobudi naj se ustvari najširša enotnost demokratičnih sil

Novoizvoljeni parlament se je sestel, toda normalno parlamentarno življenje še ni obnovljeno. V teku so pogajanja za sestavo nove vlade. Nadaljujejo se srčiti boji med različnimi strankami in tudi v notranjosti nekaterih strank, predvsem tistih, ki se najbolj potegujejo za vodilna mesta.

Medtem fašisti rovarijo. Izzivajo in celo grozijo s fizičnim napadom. Nadaljujejo to, kar so se naučili v dobi črnega režima.

Demokratične sile reagirajo. Vendar so neenotne. Nekatere protifašistične skupine ne kažejo dovolj občutljivosti in podcenjujejo nevarnost, ki stvarno obstaja.

Navzlic temu, da normalno parlamentarno življenje še ni obnovljeno, je komunistična partija konkretno dokazala, da hoče dosledno uresničevati program, s katerim se je predstavila na državnozbornih volitvah. Konkretno je dokazala, da hoče uresničiti tudi tisti del svojega volilnega programa, ki se tiče slovenske narodnostne skupnosti v naši deželi.

Kot je znano, se je KPI v svojem programu, ki ga je odobril partijski kongres v Milanu, med drugim obvezala, da se bo borila za to, da se v okviru obnavljanja in demokratizacije strukture državne ureditve v celoti in stvarno uresniči ustavno določilo, ki zahteva zaščito pravic in svobodnega razvoja etničnih in narodnostnih manjšin, ki živijo v Italiji; še posebej pa se je obvezala, da bo podpirala in pospeševala zakonodajne ukrepe, tako vsedravnega značaja kakor tudi na ravni

deželne avtonomije, za zaščito slovenske narodne manjšine.

Svojo resnost je KPI dokazala tudi s tem, da je tovariš Škerk skupaj s številnimi poslanci takoj po ustoličenju novoizvoljene zbornice ponovno predložil osnutek zakona za priznanje in zaščito pravic slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini.

Prvi korak je torej storjen in temu bodo sledili še drugi tako v parlamentu (Nadaljevanje na 2. strani)

Hud napad na ustavni red

Fašistične provokacije se množijo. Vedno bolj očitne so prevratniški načrti. Govorijo celo o «frontalnem spopadu», o «fizičnem obračunavanju»; grozijo z «novim redom».

To, kar se je zgodilo v Firencah, presega vsako mejo. Glavni fašistični kolovodja je očitno napadel italijansko demokracijo in razkril svoje prevratniške namene. Za to dejanje bi moral odgovarjati. Zanj bi morali odgovarjati tudi njegovi pristaši. Toda doslej se jim ni nič zgodilo. Krije jih nedotakljivost.

Res je, da je v protifašističnih vrstah opaziti veliko ogorčenje. Res je, da so se dvignili protesti. Toda samo protesti. Odgovorni za javni red, za spoštovanje določil ustave, ki je sad protifašističnega odporništva, se niso zganili.

In vendar republiška ustava izrecno prepoveduje obnavljanje fašistične stranke. Obstaja tudi nek zakon, ki predvideva kazni za gibanja ali organizacije, ki zasledujejo cilje razpuščene fašistične stranke, tako da poveljujejo nasilje, z njim grozijo ali se ga poslužujejo za politični boj, ali ki se zavzemajo za ukinitvev ustavnih svoboščin, blatijo demokracijo, njene ustanove in protifašistično odporništvo.

Tržaški enotni odbor proti fašizmu in represiji je v zvezi z grožnjami Almiranteja poslal predsedniku vlade, notranjemu ministru in predsednikoma poslanske zbornice in senata brzojavko, v kateri izraža globoko ogorčenje ter zahteva uresničitev določb republiške ustave, da bi zagotovili varstvo demokracije in demokratičnih ustanov.

Ruševine mesta Haiphong. To so sadovi «civilizacije» ameriških napadalcev. «Mesta in podjetja — je rečeno v pozivu vietnamske partije in vlade DR Vietnama — bodo lahko uničena, vietnamsko ljudstvo pa se ne bo pustilo ustrahovati! Nič ni dragocenejšega od neodvisnosti in svobode!»

Zakon za pravno priznanje in zaščito pravic Slovencev

(Nadaljevanje s 1. strani)

mentu kot na deželni ravni in v krajevnih ustanovah. Toda to še ni dovolj. Te pobude morajo najti širok odmev pri vsem demokratičnem javnem mnenju. Zakonodajne pobude bodo uspešne le če bodo deležne najširše podpore ljudskih množic.

Vselej je bila enotnost demokratičnih sil predpogoj za zmago v boju za pravico. Ta enotnost je danes še bolj potrebna. To še posebej velja za Slovence.

Tako kot pri sestavi enotne spomenice bivšemu predsedniku vlade in pri tolmačenju iste v Rimu, bi moralo tudi danes priti do skupnega imenovalca vseh, ki so jim pravice Slovencev v naši deželi rešnično pri srcu. To pa tembolj, ker je podoben zakonski predlog za zaščito pravic Slovencev ponovno predložila tudi socialistična stranka.

Krščanska demokracija, ki ni sicer nikoli kazala pravega razumevanja za vprašanja slovenske narodnostne skupnosti v naši deželi in je vselej nasprotovala globalni rešitvi manjšinskih vprašanj, se je ob volitvah približala slovenskim volivcem. Vabila jih je, naj ji zaupajo svoj glas. Sedaj bi jo morali pozvati, naj s konkretnimi dejanji dokaže, da menjuje svoje stališče, saj jo je en del slovenskih volivcev s svojim glasov rešil pred porazom. Politične grupacije, ki so pozivale slovenske volivce, naj glasujejo za demokristjane, so najbolj poklicane, da pozovejo stranko relativne večine, naj dokaže, da se ne približuje Slovincem samo ob volitvah.

Navzlic političnemu boju, ki se nadaljuje med strankami in tudi navzlic polemikam, ki se bodo nadaljevale tudi v vrstah slovenske narodnostne skupnosti, je možno najti skupen jezik, ko gre za naše skupne interese. Potrebna je seveda ustrezna politična volja.

Komunisti smo vselej trdili — in to trdimo tudi danes — da je enotnost potrebna in da je tudi možna.

Otvoritev kampanje za komunistični tisk

O pomenu in vlogi našega lista

Letošnja kampanja za komunistični tisk se začne v zelo značilnem političnem momentu. Pravkar se je zaključila izredno pomembna volilna bitka. V Trstu in v nekaterih drugih krajih naše dežele so že v teku priprave na občinske volitve. Pred nami so tudi volitve za obnovitev deželnega sveta.

Letošnja kampanja za komunistični tisk soupada tudi z zelo važnimi političnimi dogodki tako na državnem kot na svetovnem torišču. V teku so velika delavska in ljudska gibanja za socialni preokret in snuje se sindikalna združitve.

Izidi državnozbornih volitev niso prinesli političnih razjasnitev, katere so nekateri pričakovali. Posledice političnega, socialnega in gospodarskega kaosa, v katerega je Italijo privedla vladajoča večina, so zelo očitne. V tem položaju pa se z lahkoto kretajo skrajna desnica, italijanske in tuje reakcionarne sile, ki kujejo prevratniške načrte. Njihovo dejavnost olajšuje tudi zgrešena politika izvenparlamentarnih skrajno levičarskih skupin, katerih glavni namen je, slabiti postojanke, moč in silo, vpliv in ugled KPI.

Prizadevanja vseh teh skupin pa so našletela na jasnem odgovor prav na državnozbornih volitvah. KPI je namreč pridobila nove glasove, ojačila svoje postojanke in s tem ojačila platformo demokratične obrambe, utrdila fronto proti poskusom desničarskega preokreta, okrepila boj za premik na poti socialnega napredovanja, splošnega razvoja, neodvisnosti in miru.

Komunistična partija je zabeležila tako pomemben uspeh po zaslugi jasne in brezkompromisne politike, ki jo vodi, pa tudi po zaslugi njenih članov in končno njenega tiska, ki je imel izredno važno vlogo zlasti še v času, ko se je proti partiji zagnal val sovražne propagande, ko so se množile razne provokacije in ko so nekateri krogi sku-

šali zvrtni na KPI odgovornost za obstoječi kaos v državi. Zlasti učinkovito informacijsko in usmerjevalno sredstvo je bilo tudi tokrat osrednje partijsko glasilo «l'Unità».

Na slovenskem področju je naše DELO vršilo in vrši pomembno vlogo. Tudi naš list je prispeval k temu, da se je KPI tako močno uveljavila v slovenskih občinah in na narodnostno mešanih področjih ter da je bil tovariš Škerk ponovno izvoljen za poslanca.

Naše glasilo je objasnjevalo stališča KPI o vprašanih političnega, gospodarskega in socialnega značaja, objasnjevalo je boj, ki ga vodi KPI za zaščito in učvrstitev demokracije v vsej državi, objasnjevalo program partije za obnovo države in dežele ter prizadevanja za rešitev vprašanj slovenske manjšine v Italiji, razkrinkavalo je krščansko demokratsko stranko in njene zavestnike, na katere pada odgovornost ker niso še rešena pereča manjšinska vprašanja. DELO je objasnjevalo tudi predloge KPI za rešitev vprašanj zunanje politike Italije, objasnjevalo nevarnosti, ki izhajajo iz dosedanje vladne politike. Skratka, bilo je učinkovito sredstvo za seznanjanje slovenskih volivcev o stvarnem stanju, pri analizi položaja, pri iskanju pravilne izbire za rešitev številnih vprašanj, ki se postavljajo v sodobni družbi in še posebej na slovenskem področju.

Tudi v bodoče more DELO vršiti poslanstvo, ki mu je bilo zaupano. Da pa bo to poslanstvo še bolj uspešno vršilo je potrebno, da pride v sleherno slovensko hišo. Zato so tovariši poklicani, tako na Tržaškem kot na Gorškem in v Slovenski Benečiji, da zlasti v kampanji, ki se začne, čim bolj popularizirajo naš list, da skrbijo za njegovo širjenje, da organizirajo skupine sodelavcev, da zberejo čim več naročnim, da organizirajo prireditve, na katerih naj se prikaže vloga našega lista.

IZIDI VOLITEV ZA POSLANSKO ZBORNICO

OBCINA TRST

KPI 44.929 - PRI 8.872 - MSI 26.558
- PLI 16.337 - PSI 13.790 - DC 72.081
- PSIUP 2.416 - PSDI 12.717 MPL 732.

OBCINA DOLINA

KPI 2.160 - PRI 66 - MSI 79 - PLI 54 -
PSI 296 - DC 938 PSIUP 112 - PSDI
164 - MPL 6.

OBCINA ZGONIK

KPI 547 - PRI 18 - MSI 28 - PLI 17 -
PSI 67 - DC 183 - PSIUP 15 - PSDI 37
- MPL 0.

OBCINA REPENTABOR

KPI 211 - PRI 16 - MSI 32 - PLI 19 -
PSI 39 - DC 132 - PSIUP 12 - PSDI 8
- MPL 1.

OBCINA DEVIN-NABREŽINA

KPI 1.735 - PRI 128 - MSI 307 - PLI
194 - PSI 450 - DC 2.309 - PSIUP 75
- PSDI 274 - MPL 8.

OBCINA MILJE

KPI 4.728 - PRI 313 - MSI 305 - PLI
325 - PSI 380 - DC 2.770 - PSIUP 214
- PSDI 424 - MPL 23.

Nekaj misli v zvezi z volitvami upravnega sveta bolniške blagajne neposrednih obdelovalcev

29 junija bodo kmetje končno lahko glasovali, da si izvolijo upravni svet lastne bolniške blagajne. Ob tej priliki čutim dolžnost, da na kratko orišem nastanek in razvoj, kratko zgodovino kmečke bolniške blagajne v tržaški pokrajini. Vsak kmet bi jo moral dobro poznati.

Bolniška blagajna za kmete je bila ustanovljena z zakonom št. 1136 dne 22. novembra 1954. To pa ni veljalo za tržaškega kmeta. Ta je bil «kaznovan» za celih pet let. Šele leta 1959 je generalni vladni komisar — pa še to po zahtevah Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov — z dekretom št. 20 razširil veljavnost omenjenega zakona tudi na Tržaško ozemlje. Takoj je bil imenovan komisar, ki naj bi upravljal bolniško blagajno za dobo 12. mesecev. Teh dvanajst mesecev pa se je potem raztegnilo v 12. let in to kljub vsem zahtevam, pozivom in vztrajnim naporom naših kmetov. V tem času sta se Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov tudi organizacijsko združili, kar je še povečalo organizirano moč kmetov.

Končno je 23. novembra leta 1971 minister za delo in socialno skrbstvo Donat Catin odgovoril na vprašanje poslancev Škerka in Lizzera in zagotovil, da bodo volitve sklicane čim prej.

Na novo imenovani komisar je uradni delegaciji Kmečke zveze zagotovil, da bodo volitve sklicane že do konca februarja ali najkasneje 5. marca. Ta-

ka da so navodila, ki jih je prejel od ministra sa delo in socialno skrbstvo. A niti ta obljuba ni držala in volitve so bile spet odložene. 5. marca je Kmečka zveza sklicala svoj redni občni zbor. Tu je bilo spet izrečeno ogorčenje zoper takšno ravnanje s tržaškimi kmeti. Vprašujemo se, zakaj? Kdo je kriv takega stanja?

Zveza neposrednih obdelovalcev (Coldiretti) ni bila gotova zmage na volitvah v kmečko blagajno. Zavedala se je namreč, da bi se v tržaški pokrajini ne mogla poslužiti vseh sredstev, da bi si zagotovila zmago pri teh volitvah. Zgleda, da ji je to običajno uspelo v ostalih pokrajinah Italije.

K temu je nedvomno pripomogel nedemokratski zakon, ki ureja volitve upravnih svetov bolniških blagajn. Bil je izglasovan ob neupoštevanju vsakega demokratičnega načela in interesa kmetov — v odkrito korist le vodstvu organizacije «Coldiretti».

Take razmere so privedle kmetijstvo v tržaški pokrajini do stanja, da se je število kmetov vpisanih v bolniško blagajno skrčilo na polovico. V dvanajstih letih je bilo veliko število kmetov črtanih iz seznama volivnih upravičencev. Nedvomno so bili črtani predvsem taki, ki bi gotovo ne volili za organizacijo «Coldiretti».

Vsadržavno vodstvo «Coldiretti» je bilo prepričano, da lahko «izda» ministru Donat Catinu dovoljenje, da se izreče za takojšnjo sklicanje volitev (po 12. letih). Te bi morale biti 5. marca letos. Baje pa ni bilo vsadržavno vodstvo povsem točno poučeno o položaju na Tržaškem. Spet so bile volitve odložene in v vrstah «Coldiretti» v Trstu je nastala cela «revolucija». To le zato, da bi se tržaška «Coldiretti» lahko predstavila na volitvah v novi luči in da bi si zagotovila zmago.

12. marca je bil v Trstu sklican občni zbor članov pokrajinske zveze neposrednih obdelovalcev. Ob tej priliki so izglasovali resolucijo, v kateri zahtevajo, da se čimprej skličejo volitve za izvolitev upravnega odbora bolniške blagajne. Res čudno, da so tako resolucijo izglasovali sedem dni po tem, ko bi se morale napovedane volitve že izvršiti.

Še bolj čudno pa izpade dejstvo, da v njej obsojajo komisarsko upravo, ki

je bila sad volje organizacije «Coldiretti».

Vsem je jasno, da bo do volitev prišlo le zato, ker so jih kmetje zahtevali, ker se je zanje borila Kmečka zveza, ker so se zanje v parlamentu zavzemali komunistični poslanci. Razni posegi komunističnih poslancev, odgovor ministra Donat Catina na vprašanje, ki sta ga postavila poslanca Albin Škerk in Mario Lizzero, so neizpodbitni dokumenti.

Tržaška «Coldiretti» se ni še nikdar izjavila za volitve, poslanec Bologna pa se tudi ni še nikdar zavzel za odpravo komisarske uprave.

Pač pa so ves čas podtalno rovarili. Najprej zato, da bi zakon št. 1136, ki ustanavlja bolniško blagajno ne bil razširjen na tržaško pokrajino, po letu 1959, ko je do tega prišlo, pa so se stalno zavzemali za nadaljevanje komisarske uprave.

Edino Kmečka zveza se bo s čistimi rokami predstavila na teh volitvah. V zvezi z bolniško blagajno je vedno vodila pravilno politiko v interesu svojih članov in vseh kmetov tržaške pokrajine.

Poglejmo sedaj še kakšno je bilo zadržanje političnih strank s tem v zvezi. Krščanska demokracija se je doslej vedla kar «dosledno». Dokler je le mogla je preprečevala volitve. Zato nikakor ne verjamem, da bi voditelji Krščanske demokracije skušali sebi pripisati zaslug, da so kmetje dobili volilno pravico: to so si kmetje sami priborili s svojo enotnostjo.

Levičarske stranke, predvsem pa komunistična partija so vedno podpirale upravičene zahteve kmetov in si prizadevale za demokratizacijo bolniških blagajn. Temu v dokaz so številni posegi na vseh ravneh in tudi v poslanski zbornici. Nihče ne bo nikjer našel opore, da bi lahko očital KPI, da je nasprotovala volitvam za upravni svet bolniške blagajne.

Najbolj žalostno vlogo s tem v zvezi pa je do sedaj igrala in še igra «Slovenska skupnost» in v njej vključene politične grupacije. Te grupacije se niso nikdar zanimale za probleme naših kmetov. Ko pa so le posegle v kmečko problematiko so si polomile kosti. Spomnimo se le razlastitve za naftovod. Dolinska afera nas lahko še marsikaj nauči.

IZIDI VOLITEV ZA POSLANSKO ZBORNICO

OBČINA GORICA

KPI 3.313 - MSI 9.241 - PSIUP 385 - PRI 1.080 - PSDI 2.997 - PSI 2.706 - DC 14.699 - PLI 1.562 - MPL 114 - Manifesto 190.

OBČINA DOBERDOB

KPI 441 - MSI 7 - PSIUP 30 - PRI 10 - PSDI 25 - PSI 89 - DC 244 - PLI 4 - MPL 0 - Manifesto 12.

OBČINA SOVODNJE

KPI 288 - MSI 18 - PSIUP 33 - PRI 21 - PSDI 59 - PSI 358 - DC 329 - PLI 12 - MPL 1 - Manifesto 8.

OBČINA ŠTEVERJAN

KPI 94 - MSI 13 - PSIUP 8 - PRI 14 - PSDI 30 - PSI 87 - DC 261 - PLI 6 - MPL 0 - Manifesto 4.

Rezultati pogovorov med SZ in ZDA

Koraki na poti k atomski razorožitvi

Danes, ko so pred nami volitve za bolniško blagajno, se nekateri voditelji «Slovenske skupnosti» čutijo dolžni, da podpirajo nazadnjaške sile v «Coldiretti» in s svojo prisotnostjo zakrivajo razna dejanja te organizacije ne le proti kmetom ampak tudi proti Slovincem na splošno.

Vsem je znano rovarjenje tržaške «Coldiretti» proti Slovincem, katere je vodstvo te organizacije označilo za «allogene». Danes pa lahko gledamo, kako se vidni voditelji «Slovenske skupnosti», ki so z besedami proti vsakemu sodelovanju z italijanskimi organizacijami, družijo in barantajo s takimi, kot so razni Bologna in Rustia Traine, z neozdravljivimi nasprotniki Slovencev. Številni pripadniki «Slovenske skupnosti» in njihovi zavezniki obsojajo tako ravnanje.

Koristi kmetov pa so čisto drugačne. Demokratične volitve za bolniško blagajno so prvi korak k izboljšanju stanja zdravstvene službe. Zdravstva in socialna oskrba kmetov mora biti enaka kot za ostale državljane, ker kmetje niso državljani druge vrste.

Te in še številne druge upravičene zahteve kmetov bomo dosegli le z enotnostjo. Opažamo pa da ta zahteva po enotnosti prihaja iz baze, ker so kmetje za enotnost.

Vsi vemo, da pot enotnosti ne bo lahka. Težav se pa ne bojimo in proces enotnosti se bo razvil v teku razvoja srečanj in spopadov dobisi na polju političnega razčiščevanja bodisi na konkretnem polju boja za gospodarske probleme.

DUŠAN KODRIČ

Boj za omejevanje atomske oborožitve se je začel pravzaprav takoj po uporabi atomske bombe na Japonskem, avgusta 1945. Na prvem zasedanju Generalne skupščine OZN z njeno prvo resolucijo, sprejeto 24. januarja 1946, je bilo namreč določeno, da se ustanovi komisija za atomsko energijo. Ta je med drugim dobila nalogo, da predlaga ukrepe za nadzorstvo atomske energije, ki bi jo uporabljali le v miroljubne namene, in za izločanje atomskega in drugega orožja za množično uničevanje.

Od takrat do danes sta se istočasno razvijali dejavnost na področju izpopolnjevanja in proizvodnje vse močnejših atomskih orožij in dejavnost usmerjena k omejevanju oboroževalne tekme.

V pogodbi o Antarktiki, ki so jo leta 1969 podpisale SZ, ZDA, Velika Britanija in Francija in še osem držav, je poudarjen interes celotnega človeštva, da bi to območje uporabljali izključno v miroljubne namene.

S pogodbo o načelih, ki urejajo dejavnost držav pri raziskovanju in izkoriščevanju vesolja, vključno z mesecem in drugimi nebesnimi telesi (leta 1967), so se države podpisnice obvezale, da ne bodo v vesolje pošiljale ali postavljale

le nobenih objektov, ki bi nosili atomsko orožje ali kakršnokoli orožje za množično uničevanje in da tam ne bodo opravljale poskusov orožja.

Pogodba o prepovedi atomske oborožitve v Latinski Ameriki (leta 1967) predstavlja prvi poskus, da bi z dogovorom obvarovali del naseljenega sveta pred razvojem, proizvodnjo in nameščanjem atomskega orožja (prva brezatomska cona).

S pogodbo o prepovedi postavljanja atomskega in drugega orožja za množično uničevanje na dno morij in oceanov in v njihovo podzemlje (leta 1971) se preprečuje navzočnost teh orožij na zelo prostranem geografskem področju našega planeta.

Pogodba o prepovedi širjenja atomskega orožja (leta 1968) želi omejiti pojavljanje novih atomskih sil. Države, podpisnice so se prostovoljno odrekle možnosti, da bi imele atomsko orožje.

Omejevanje aktivnosti jedrskih sil ureja pogodba o prepovedi poskusov z atomskim orožjem v zraku, vesolju in pod vodo (leta 1963) in najnovejši bilateralni aranžmaji med ZDA in SZ o ukrepih za zmanjševanje nevarnosti pred atomsko vojno (13. septembra 1971) ter o omejevanju strateškega atomskega orožja (26. maja 1972).

Z dogovorom o delni prepovedi poskusov z atomskim orožjem so se države, podpisnice obvezale, da bodo «prepovedale, preprečevale in se vzdržale pred kakršnimikoli eksplozijami atomskega orožja na kateremkoli kraju, ki je pod njihovo jurisdikcijo ali nadzorstvom: v zraku, vesolju, pod vodo, vključno s teritorialnimi vodami in odprtem morjem, pa tudi kjerkoli drugje, če bi takšna eksplozija povzročila radioaktivne padavine zunaj teritorialnih meja države, pod katere nadzorstvom je bila takšna eksplozija opravljena». (Dogovora nista podpisali Francija in Kitajska, ki nadaljujeta z atomskimi poskusi v zraku; ZDA in SZ pa nadaljujeta atomske poskuse pod zemljo).

Podpisniki sta se zavezali, da bosta nadaljevali pogovore za omejevanje ofenzivnega strateškega orožja. Vsak uspeh v tej smeri bi pozitivno vplival na celotni proces atomske in splošne razorožitve.

«Odlomki iz sestavka ki ga je objavil «Komunist», 2. junija 1972)

Upokojenci v boju za svoje pravice

Pretekli teden je bil v Trstu shod upokojencev. Shoda se je udeležila velika množica. Pobuda je spadala v okvir splošne akcije upokojencev, ki je v teku v vsej državi.

Poziv CK vietnamske delavske partije in vlade DR Vietnam

Ameriški napadalci so sprožili silno ofenzivo proti vietnamskim osvobodilnim silam. Na ta način se hočejo maščevati zaradi neuspeha takoimenovane «vietnamizacije» imperialistične pustolovščine v Indokini. Vietnamsko ljudstvo se junaško bojuje in se bo bojevalo do zmage.

Objavljamo poziv, ki sta ga ob začetku imperialistične ofenzive objavila CK vietnamske delavske partije in vlada DR Vietnam. Tako poziv kot sestavek z naslovom «Boj vietnamskega ljudstva proti ameriškim napadalcem je pravičen boj» sta bila objavljena v listu «Le Courrier du Vietnam».

Centralni komite vietnamske delavske partije in vlade Demokratične republike Vietnam sta 16. aprila 1972 objavila naslednji poziv:

«Ameriški imperialisti so začeli izredno naglo eskalacijo napadalne vojne proti naši deželi. Povečali so število letal in vojnih ladij ter okrepili bombardiranje, da bi uničili naše ljudstvo v severnem in južnem delu naše dežele.

16. aprila 1972 zjutraj so številni oddelki ameriških letal, med njimi tudi letala B-52, brez razlike večkrat napadli naseljena območja Haiphonga in Hanoia.

Barbarska dejanja, ki se pridružujejo vztrajnim in premišljenim sabotazam pariške konference, dokazuje, da Nixon in njegovi privrženci še vedno nadaljujejo politiko vojne, da bi uresničili svoje napadalne namene proti jugu naše dežele. Politiko «vietnamizacije» vojne hočejo rešiti pred popolnim porazom. Hočejo si zagotoviti položaj sile, čeprav so imeli velike izgube in so na bojiščih v brezupnem položaju, da bi nas prisilili v «pogajanja» pod njihovimi pogoji, v želji, da bi na jugu naše dežele uvedli ameriški neokapitalizem. Jasno je, da Nixonova vojaška klika prav zdaj stopnjuje vojno, hkrati pa uporablja izdajalske postopke na političnem in diplomatskem področju, da bi prikrila svoje napadalno ravnanje.

Vsaki stopnji vojne eskalacije ameriških napadalcev sledi še hujši poraz. Naše oborožene sile in naše ljudstvo, ki se ne menijo za izgube in žrtve, napredujejo z velikim pogumom in z velikim prepričanjem, da bo sovražnika premagalo in zmagalo.

Ameriški agresor, ki je z letalskimi in pomorskimi silami napadel tudi Severni Vietnam, lahko pričakuje samo poraze.

Vietnamsko ljudstvo si je v svoje srce zapisalo nauk Ho Ši Minha: «Hanoi, Haiphong ter nekatera druga mesta in podjetja bodo že lahko uničena, vitnamsko ljudstvo pa se ne bo pustilo ustrahovati! Nič ni dragocenejšega od neodvisnosti in svobode! Ko bo prišel dan zmage bo naše ljudstvo deželo bolje obnovilo ter zgradilo še lepša mesta».

Naši rojaki in borci z juga se danes srdito bojujejo ter zmagujejo. Onemogočiti hočejo politiko «vietnamizacije» vojne ameriških napadalcev. Naše oborožene sile in naše ljudstvo na severu kaznuje vojna dejanja ameriškega letalstva in mornarice, ki segajo po neodvisnosti, suverenosti in varnosti Demokratične republike Vietnam; vselej so pripravljeni, da se dobro bojujejo; znatno povečujejo proizvodnjo, utrjujejo sever na vseh področjih in izpolnjujejo svojo plemenito dolžnost do junaškega juga.

Naša partija, naše oborožene sile in naše ljudstvo naj soglasno povečujejo svoje revolucionarno junaštvo ter se odločno bojujejo za neodvisnost in svobodo domovine, za osvoboditev juga in za obrambo socialističnega severa ter za mirno združitev dežele. Naše ljudstvo se je odločilo za tesno sodelovanje v boju z bratskimi ljudstvi Laosa in Kambodže, ki bodo s skupnimi moči izgnala ameriške imperialiste z indokitajskega polotoka!

Ljudske oborožene sile naj pogumno napredujejo in nenehno premagujejo sovražnika ter rešijo domovino!

Boj vietnamskega ljudstva proti ameriškim napadalcem je pravičen boj

Z bombardiranjem Hanoia in Haiphonga je Nixon prestopil najostrejšo mejo v stopnjevanju vojne. Najostrejšo od začeta ameriškega napada, če jo merimo z izbiro ciljev, količino uporabljenih sredstev in številom mrtvih in ranjenih.

Šef Bele hiše je kar se da brezobzirno poteptal obljubo, da bodo ZDA popolnoma in brezpogojno opustile bombardiranje in druga vojna dejanja proti vietnamski demokratični republiki (Severnemu Vietnamu).

Nixon je besen, ker se mu «vietnamizacija» vojne, poglavito delo njegove indokitajske politike in bistvo njegove «doktrine», ni posrečila. Ameriško poveljstvo ni nikoli prej uporabilo toliko bombnikov B-52, letalonosilk in rušilcev v zalivu Bac Bo. Posredovanje letalstva in ladjevja še nikoli ni doseglo take stopnje. Vsaka obljuba, da se bo v Južnem Vietnamu v prihodnje zmanjševalo število yankejevskih čet, je samo sleparija.

Takšna uporaba sil pa saigonskim četam ni preprečila, da se njihov položaj ne bi vidno slabšal. Ljudske vstanje

Vsak državljani naj bo neukrotljiv borec proti ameriškim napadalcem! Vsaka tovarna, vsako delovišče, vsako državno posestvo, vsaka zadruga, vsaka javna služba, vsaka šola in vsaka ulica naj postane utrjeno mesto, na katerem bo sleherni pripravljen preprečiti vojaško pustolovščino ameriškega agresorja in njegovih hlapcev!

Centralni komite vietnamske delavske partije in vlade Demokratične republike Vietnam se iskreno zahvalujeta komunističnim in delavskim partijam, vladam in ljudstvom socialističnih dežel, deželam, privrženkam miru in pravice, demokratičnim in miroljubnim organizacijam v svetu, ki podpirajo pravično stvar vietnamskega ljudstva.

V novem položaju smo prepričani, da nam bodo naši bratje in prijatelji vsega sveta še naprej in še bolj pomagali ter obsodili spletke in nevarna vojaška dejanja ameriških imperialistov v Vietnamu.

Ameriško ljudstvo pozivamo, naj za mir, pravičnost in čast Združenih držav Amerike ustavi vojaško eskalacijo Nixonove vojaške klike.

Boj vietnamskega ljudstva proti ameriškim napadalcem je pravičen boj! Naša tradicija boja proti napadalcem ter sila za združitev našega ljudstva sta nepremagljivi.

Zmagali bomo!

Ameriški imperialisti bodo premagani!

Naj živi miroljubni, združeni, neodvisni, demokratični in napredni Vietnam!

v delti Mekonga so čedalje številnejše. Dezertacije in pridruževanje osvobodilnim silam se množijo. Najemniška armada je na tesnem z rezervami.

Nixon pa še vedno upa na vojaško zmago. Tudi izjave njegovih pomočnikov ne preženejo dvomov o njegovih namerah. Toda nove žrtve, ki jih je vsilil vietnamskemu ljudstvu, bodo samo utrdile odločitev ljudstva, da se bo še naprej bojevalo za nacionalno rešitev. Severni rojaki bodo vestno izpolnili svojo obveznost do bratov z juga.

Vietnamsko ljudstvo se ne bo dalo ustrahovati. Johnson je to poskušal v veliko škodo ameriškega ljudstva. Ko je posredovanje ameriških kopenskih sil in letalska eskalacija doživela poraz, se je Washington zatekel k «vietnamizaciji». Zdaj, ko se maje tudi «vietnamizacija», je prišlo do nove eskalacije, vendar v veliko hujšem položaju: Kdo ne vidi začaranega kroga? Nixon se bo zaman motal iz njega, kajti njegova politika je napadalna, vojaška in brezižhodna.

Na srečanju s Titom v Beogradu

Nastop ansambla «Miramar»

Predstavnika Glasbene matice in člani ansambla «Miramar» iz Trsta v Beogradu.

Vabilu Zveze mladine Slovenije tržaški Glasbeni matici, naj bi na proslavi rojstnega dne predsednika SFRJ, maršala Tita, med drugimi ansambli iz Slovenije sodeloval tudi ansambel harmonik, se je tukajšnja centralna glasbena ustanova z veseljem odzvala ter je poslala v jugoslovansko prestolnico harmonikarski orkester «Miramar», katerega številni člani so sedanjí ali bivši gojenci Glasbene matice.

Temu vabilu so prav gotovo botrovali nastopi «Miramara» na tekmovanjih v Puli, na glasbenih revijah v Idriji, v Ljubljani in drugod, da ne govorimo o številnih nastopih ansambla na Tržaškem in Goriškem, pa tudi na raznih revijah in tekmovanjih v nekaterih italijanskih mestih, kjer se je «Miramar», ki ga vodi prof. Elijana Zajec, uvrstil na prva mesta.

«Miramar» je na srečanju s Titom, ki je bilo 25. maja v dvorani Federacije v palači Zveznega izvršnega sveta, pod taktirko Oskarja Kjudra izvedel «Ples ognja» skladatelja De Falla. Visoko kvalitetna izvedba je bila deležna iskrenega priznanja in velikega aplavza vseh navzočih, kar je še zlasti pomembno, ker so na tej prireditvi sodelovali nekateri izmed najboljših mladinskih folklornih ansamblov vse Jugoslavije — od odlične makedonske skupine, preko one iz Prizrena in Titograda, Vojvodinske plesne skupine ter Koroškega okteta iz Maribora pa še mnogo drugih.

Med plesnimi in glasbenimi točkami so posamezni mladinci, delavci in študentje, ki so se posebno izkazali, povedali o izkušnjah pri svojem delu in študiju.

Pred predsednikom Titom, njegove

soproge Jovanke ter številnimi ožjimi sodelovalci jugoslovanskega predsednika, se je zvrstil pester spored, v katerem ni manjkalo tudi popevk: pri katerih je sodeloval orkester RTV Beograd.

Bilo je zares pristržno srečanje z mladino, kateri je Tito ob zaključku sporeda naslovil spodbudne besede in seveda požel burne ovacije navzoče mladine, pionirjev in delegatov.

Zvezni odbor Mladine Jugoslavije, ki je pripravil srečanje, ni varčeval z gostoljubnostjo in pozornostjo do vseh sodelujočih. Tudi člani «Miramara» so bili pristržno sprejeti. Preskrba v hotelu «Sumadija» je bila brezhibna. Organizatorji so nudili na razpolago avtobuse, kar je tudi naši skupini omogočilo, da si je ogledala znamenitosti jugoslovanske prestolnice. Tako trdnjave Kalemegdan, Novi Beograd z zanimivo urbanistično ureditvijo, Titovo domovnije na Dedinju in seveda Avalo. Na tej znameniti vzpetini, ki je v tragičnem spominu zaradi tega, ker se je na njej ob obletnici osvoboditve Beograda ponesrežilo letalo s številnimi sovjetskimi generali, so si člani ansambla «Miramar» ogledali znameniti Mestrovičev spomenik in televizijski stolp.

V času svojega bivanja v Beogradu so člani «Miramara» in Glasbene matice, katero sta zastopala ravnatelj glasbene šole dr. Gojmir Demšar in podpredsednik izvršnega odbora inž. Miloš Kodrič, navezali mnogo pristržnih, tovariških stikov z mladinci iz raznih jugoslovanskih krajev. Sestali so se s predstavniki Zveze mladine ter jim prikazali svoje delo v zamejstvu, ki se ne odvija vselej v ugodnih pogojih. Obojestransko je bilo ugotovljeno, da je zelo pozitivno sodelovanje in uveljavitev

tržaške mladine na svečanih prireditvah v Beogradu

Naduse pristržni so bili družabni sestanki z ostalimi skupinami mladincev, ki so bili tudi nastanjeni v hotelu «Sumadija». Bili so večeri nepozabnega tovariškega srečanja med tržaškimi mladinci in mladino iz raznih krajev Jugoslavije, s Koroškim oktetom iz Maribora pa vse do Makedonije, ki so posebno ogreli s svojimi značilnimi plesi in glasbo.

* *

Praznik v Borštu

Prosvetno društvo Slovenec v Borštu je priredilo v dneh od 1. do 4. t.m. vaški praznik vina, združen z različnimi kulturnimi in zabavnimi prireditvami. Čeprav je bilo vreme (razen na zadnji dan prireditve) vse prej kot naklonjeno, lahko rečemo, da je bil uspeh povsem zadovoljiv. Na prireditvi so sodelovali: pevski zbor srednje šole Simon Gregorčič iz Doline, moški zbor Valentin Vodnik prav tako iz Doline, godba iz Brega, mešani pevski zbor Slovenec iz Boršta, godba iz Proseka, folklorna skupina Sava iz Kranja in plesni ansambel Kras.

Na zaključni prireditvi, ki je bila v nedeljo popoldne, je govoril predsednik domačega društva Marjan Kosmač, pozdrav Slovenske prosvetne zveze pa je prinesel tajnik. Igor Orel.

Člani prosvetnega društva iz Boršta in Zabrežca so se zelo vneto pripravili na to največjo vaško prireditev. Organizacija je potekala brezhibno, za kar gre še posebno priznanje odboru prosvetnega društva Slovenec.

S to prireditvijo, ki naj bi postala tradicionalna prireditev in praznik vseh vaščanov, se PD Slovenec čedalje bolj uveljavlja.

Na prireditvah, ki jih je organiziralo prosvetno društvo Slovenec v Borštu, je marljivo sodelovala vaška mladina. Oblečeni v domače ljudske noše so mladinci in mladinke zbujali veliko pozornost gostov

Ob 50. obletnici umora tov. Visintina

16. junija bo poteklo 50 let od dneva, ko je zaradi posledic podlega fašističnega napada preminil tovariš Odorico Visintin. občinski svetovalec v Trstu in eden izmed ustanoviteljev KPI v naši deželi.

Tovariš Visintin se je rodil v Piranu leta 1871, toda že od mladih let je živel v Trstu. Komaj desetleten si je kot čevljarški vajenec služil kruh. Vsa mlada leta je preživel v težkih razmerah.

Ko so ga poklicali k vojakom se je srečal z uglednim socialističnim voditeljem Valentinom Pittonijem in postal je njegov intendant. Takrat se je seznanil s socialističnimi idejami. Po odsluženju vojaškega roka je obiskoval postal vnet sodelavec.

Postal je vnet sodelavec in soborec Pittonija in drugih voditeljev takratnega socialističnega gibanja. Bil je propagandist in organizator. Po prvi svetovni vojni je bil v prednjih vrstah v boju proti porajajoči se reakciji. Zmagala oktobrske revoluciji v Rusiji ga je močno navduševala. Na kongresu v Livornu je stopil v KPI.

Na občinskih volitvah leta 1922 je bil izvoljen v tržaški občinski svet, v katerem je KPI imela 16 svetovalcev. Naloga občinskega svetovalca je vršil z veliko vneto, odločno se je boril proti političnim nasprotnikom in njihovim tezam.

Fašisti mu niso prizanesli. Najprej so ga svarili. Pozivali so ga, naj opusti svojo dejavnost. Toda tov. Visintin se ni ustrašil in je nadaljeval svojo dejavnost. Sledile so grožnje in nato še dejanja. Po seji občinskega sveta dne 22. aprila 1922 ga je skupina fašistov napadla, ga hudo pretepla. Obležal je nazavesten na ulici Capodi Piazza nedaleč stran od občinske palače. S strelom iz samokresa so ga hudo ranili. Zaradi posledic je, kot že omenjeno, dne 16. junija 1922 preminil.

Lik tovariša Visintina, doslednega komunističnega borca, delavca, preprostega a uglednega moža, je tudi po petdesetih letih ostal živ.

Danes, ko se fašistična zver zopet poraja in skuša ograjati demokratično življenje, zaustavljati napredovanje na poti socialnih pridobitev, ovirati republiške institucije, ko po vsej državi povzroča nered in zločine, moramo čedalje krepiti demokratično zavest in antifašistično budnost ter akcijo. Strnjeni moramo nadaljevati pot, ki so jo začeli taki tovariši, kakršen je bil Odorico Visintin, ter so jo skozi težke ovire prehodili tisoči drugih slovenskih in italijanskih borcev. Za vselej je treba prepričati sleherni fašistični podvig!

Umrla je tov. Beta Ferluga

Umrla je tovarišica Beta Ferluga iz Barkovelj.

Tov. Beta je bila članica naše partije. V preteklosti je bila tudi aktivistka. Požrtvovalno je opravljala funkcije, ki so ji bile poverjene, bodisi v osnovni partijski organizaciji kot v množičnih organizacijah.

Sekcija KPI Marij Matjašič-Milan izraža sožalje soprogu pokojne, tovarišu Viktorju, nečakinji Silvi Kodričevi in ostalim sorodnikom.

Sožalju se pridružuje tudi uredništvo našega lista.

Umrl je dr. Andrej Budal

Umrl je dr. Andrej Budal, pisatelj in kulturni delavec, neutrudni bореc za pravice Slovencev, bivši upravnik Slov. narodnega gledališča v Trstu in dolgoletni predsednik SPZ.

Dr. Andrej Budal se je rodil 31. oktobra 1889 v Štandrežu. Srednje šole je dovršil v Gorici, doktoriral pa je na Dunaju. Nekaj časa se je izpopolnjeval tudi v Parizu. Kot profesor je služboval v Gorici, Idriji, Tolminu, Vidmu in Trstu, nekaj časa tudi v Benetkah in v Perugii. Že od mladih let se je posvetil književnosti. Sodeloval je pri raznih revijah. Svoja dela je podpisoval s pseudonimom Pastuškin. Prevedel je mnogo del iz francoščine in italijanščine. Napisal je več knjig. Znan je zlasti zgodovinska povest «Križev pot Petra Kupljenika».

Kot dosleden protifašist se je dr. Budal povezal z osvobodilnim gibanjem in Pokrajinski NOO za Slovensko Primorje mu je poveril razne naloge. Leta 1947 je bil izvoljen za podpredsednika Slovensko-hrvatske prosvetne zveze, leta 1948 pa za predsednika Slovenske prosvetne zveze. Na tem mestu je ostal do leta 1960. Od leta 1947 do leta 1959 je bil tudi upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Trstu.

Kot dosleden demokrat, prežet s socialističnimi nazori, kot odličan poznavalec stvarnosti v naši deželi je dr. Budal med drugim zapisal naslednje: «Sosedstvo med Slovenci in Italijani

je v teh krajih zgodovinska nujnost, ki traja stoletja in stoletja in je nihče ne more izbrisati, ker bi tako početje bilo nenaravno in protinaravno. Vsa stoletja skoraj stalne jezikovne meje med slovenskim in latinskim plemenom pričajo, da je bilo sožitje ob meji zmeraj znosno in človeško, ponekod pa včasih tudi prijateljsko. Ena sama italijanska vladavina je štiri leta po prvi svetovni vojni ob jezikovni meji zbenela in razglašala načelo, da bodo Italijani Slovincu v Italiji volk. Nekaj nad dve desetletji je ljuto izvajala ta svoj nauk — a jezikovne meje ni premaknila. Volčjost jo je zapeljala v take svetovne napetosti, da si je iz njih sama spletla zanko za vrat in pahnila Italijo v največje ponižanje in v najhujšo sramoto. Zdravo jedro italijanskega naroda pa se je naglo okrepilo in ustvarilo današnjo republiko».

Dr. Budal nam je zapustil dragoceno dediščino, katero bomo ljubosumno čuvali. Kot doslednega protifašista, neutrudnega kulturnega delavca in borca za pravice Slovencev, pa tudi kot iskrenega prijatelja bomo ohranili v trajnem spominu.

Zalujočim svojcem izraža tudi uredništvo našega lista iskreno sožalje.

Prispevki za DELO

Za sklad Dela so prispevali naslednji tovariši in tovarišice iz Lonjerja in Podlonjerja:

Andrej Kranjec 1000 lir, Josip Čok 500, Josip Čok mlajši 500, Danilo Maver 500, Viljem Čok 500, Anton Križmančič 1000, Neva Cergol 500, Pina Sudič 500, Pino Cepar 1000, Angela Čok 500 in Umberto Gec 1500 lir.

Tov. Starc daruje 1000 lir za sklad Dela.

V počastitev spomina tovarišice Bete Ferluga darujeta družini Blažič in Gerbec iz Barkovelj vsaka po 2.000 lir za sklad Dela.

17. maja je minilo 19. let od smrti tov. Ivanke Furlan iz Škednja. Mož Emil ter hčeri Adelija in Bianka so v počastitev spomina pokojne darovali 10.000 za sklad komunističnega tiska.

Vsem darovalcem in darovalkam se toplotno zahvaljujemo.

Razstava o Kubi

V telovadnici osnovne šole v Miljah je zanimiva razstava o kubanski revoluciji. Razstava bo odprta do 20. junija.

Preteklo nedeljo je bila na Proseku svečanost v počastitev spomina talcev, ki so jih nacisti usmrtili. Govorila sta senator Paolo Sema in Dušan Košuta.

Miroljubna javnost obsoja zločin pri Sovodnjah

Dne 31. maja se je zgodil na cesti med Sovodnjami in Zagrajem atentat, pri katerem so bili ubiti trije karabinjerji dva pa ranjena. Ta zločin je hudo vznemiril vso miroljubno javnost. Razne javne ustanove in organizacije so objavile ogorčene proteste in izraze solidarnosti s svojci padlih, z ranjencema in s korpusom karabinjerjev. Do trenutka, ko pišemo te vrstice še niso odkrili povzročiteljev atentata.

Padle karabinjerje so po žalnih svečanostih v Gorici, prepeljali v svoje rojstne kraje. Žalnih svečanosti v Gorici so se udeležili tudi župani iz vse goriške pokrajine.

Občinski svet v Sovodnjah je imel dne 3. junija izredno sejo, na kateri je bila soglasno odobrena resolucija, ki obsoja

zločin. V resoluciji je med drugim poudarjeno: «Spricho podlega atentata, ki so ga neznanci izvršili v poznih urah 31. maja ob južni meji sovodenske občine, v katerem so izgubili življenje trije karabinjerji, občinski svet, ogorčen nad nezaslišanim nasilnim dejanjem, naperjenem proti zvestim branilcem javnega reda, dejanjem, ki je tuje miroljubnim tradicijam naših ljudi, izraža najgloblje sožalje svojcem treh padlih in voščilo za čimprejšnje okrevanje dvema ranjenima vojakoma; za gotavlja popolno solidarnost orožniškemu korpusu; obsoja kriminalne načrte, ki imajo namen pahnuti tudi našo deželo v val nasilja, ki je povsem nasprotno interesom tudi naše skupnosti; izraža upanje, da bodo pristojne oblasti čimprej razčistile kriminalno ozadje dogodka in pravično kaznovale krivce».

Pretekli teden je bila v Zgoniku razstava domačih vin. To razstavo, ki je postala že tradicionalna, organizira tamkajšnja občinska uprava. Navzlic neugodnemu vremenu je pobuda uspela. (Gornja slika je bila posneta ob otvoritvi razstave).

Vprašanje prometnih zvez med Trstom in raznimi kraji v okolici je zelo pereče. Zaradi neurejenih razmer nameščenci podjetja SAP stavkajo. Oblasti pa so brezbrizne. Podjetju, ki ne upošteva pravic nameščencev, bi morali odvzeti koncesijo! Avtobusne proge bi morali municipalizirati. (Na sliki: manifestacija solidarnosti s stavkajočimi).

POJASNILO

Ko je bil naš list že urejen, smo prejeli naslednje pismo dr. Draga Štoko:

Spoštovani urednik!

V Delu, ki je izšlo 20. maja t.l. v Trstu, sem bral naslednje stavke: «Srečal sem prijatelja, ki mi je ob kozarcu vina povedal, kako je na lastne oči videl dr. Štoko (Slovenska skupnost) organizirati sestanke po župnijskih domovih. Ne vem, če naj temu prijatelju verjamem. Naj presodijo bravci. Pripovedoval mi je, da je bilo v petek pred volitvami v Bazovici vse živo. Lepo število Bazovcev iz katoliškega tabora naj bi se zbralo v domu, ki nosi ime slovenskega škofa. Na tem sestanku so volivcem predstavili podtajnika Belcija in jih povabili, naj mu oddajo glas». Konec citata.

Ker vem, da je tudi Delu prostor dragocen, zato Vam ne bom kratil prostora in časa z odvečnimi besedami Naprošam Vas le, da objavite, da je ta vest povsem neresnična, saj nismo ne jaz ne kdo drugi od vodstva Slovenske skupnosti prirejali pred volitvami sestankov s somišljeniki in člani Slovenske skupnosti, in to v skladu z volivno izjavo Slovenske skupnosti. Zato tudi nihče ni «na lastne oči videl dr. Štoko (Slovenska skupnost) organizirati sestanke po župnijskih domovih».

Obletnica poražencev

«Katoliški glas» se tokrat spominja — v dveh člankih — «Obletnice poražencev», kot je zapisano v naslovih.

Naj samo citiram pismo Vinka Levstika, ki se spominja, kako so zavezniki izročili jugoslovanskim partizanom skupino nacističnih krvnikov slovenske narodnosti v Vetrinjah na Koroškem. Levstik objokuje te «fante», ki jih je dočakala zaslužena kazen v Kočevskem Rogu in predlaga, naj bi v Sloveniji posnemali Francovo Španijo in postavili «spomenik sprave».

Uredništvu Katoliškega glasa ni bilo dovolj. Moralo je napisati še drug, nepodpisan, torej redakcijski članek, v katerem omenja Kocbeka in likvidacijo izdajalca Erlicha. Končuje se pa z besedami:

«Osvobodilna fronta. Toda kdo jo je postavil na oblast? Kdo ji je naložil odgovornost? Kdo ji je dal pravico biti neusmiljena in vzeti življenje človeku? Ob tridesetletnici Erlichove smrti naj bi Kocbek ali kdo njegovih častilcev odgovoril na ta vprašanja».

Sodim, da se lahko štejem med njegove «častilce», ker sem vedno visoko cenil izbiro kristjana Kocbeka v letih španske antifašistične revolucije in državljanske vojne, kakor pozneje, razumljiv pristop k boju slovenskega naroda proti Hitlerjevemu imperiju.

Odgovor je kaj preprost. Kdo je postavil OF na oblast? Kdo ji je naložil odgovornost?

Aj, tu vas najbolj boli! Res: kdo dal OF oblast in odgovornost? Gotovo ne Graziolijske črne srajce, ali esesovski generali. Ti so predajali oblast Erlichom in Rupnikom, Rožmanom in podobnim, OF pa je oblast dalo ljudstvo, ki je nepremagljivo. Zato je zgodovina pobrala v svoje uničevalno kolesje tudi Rösenerjevo orodje, ko je vanje padel mojster.

Le črne duše slovenskega izdajstva nočejo pozabiti, da jih je izpljunilo človeštvo in opravičujejo tiste, ko so vladali s terorjem v senci nacističnih čelad in škornjev.

Črt

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Uredništvo in uprava:
Trst — Ul. Capitolina 3
Dopisništvo v Gorici:
Ul. Locchi 2
Letna naročnina 1.000 lir
Poštni tekoči račun:
Trst 11/7000
Tisk: Tip. Riva - Trst
Ulica Torrebianca, 12